

พระราชบัญญัติลักษณะการกับเงินรัชฎูปการ

พุทธศักราช ๒๔๖๑

พระราชปรารภ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรี
 สันทมมหาจักรวต พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้
 ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ข้อความที่ใดกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ
 เก็บเงินค่าธรรมเนียม ๑๒๐ ในบางอย่างไม่เหมาะสมแก่หนทางราชการ
 แลกกลางสมัย ด้วยเหตุว่าแต่เดิมมา ประชาชนในบางจำพวกก็ได้เสีย

เงินต่อแผ่นดินเรียกว่าเงินสรวยหรือเงินข้าราชการ แลวงจำพวกนี้
ต้องเสียเงินอย่างใด ด้วยได้รับความยกเว้นก็มี นับว่าการเสียเงินค่า
ราชการในสมัยนั้นไม่เป็นการสม่เสมอ ทรงพระราชดำริเห็นว่า
ถึงเวลาอันสมควรที่จำต้องเปลี่ยนวิธีเก็บเงินข้าราชการให้เป็นการเสมอ
หน้าทั่วไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนเก็บเป็นเงิน
รัฐชูปการ อีกนัยหนึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เปลี่ยนแปลง
แบบแผนราชการแลอำนาจแห่งเจ้าพนักงาน เงินที่ ๆ เก็บเงินภาษี
อากรเป็นลำดับมามาก ทรงพระราชดำริเห็นว่า เพื่อให้เป็น
การเรียบร้อยแลสะดวกแก่ที่เจ้าพนักงานผู้สำรวจเก็บเงินรัฐชูปการ แล
ฝ่ายบุคคลผู้ซึ่งจะต้องเสียเงิน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา
พระราชบัญญัติลักษณะการเก็บเงินรัฐชูปการ พุทธศักราช ๒๔๖๒ น
ขึ้นใช้แทนสืบไป

นามพระราชบัญญัติ และกำหนดท้องที่

และวันให้ใช้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติลักษณะการ
เก็บเงินรัฐชูปการ พุทธศักราช ๒๔๖๒ แลให้ใช้ทั่วพระราชอาณาจักร
ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๒ เป็นต้นไป และตั้งแต
วันที่ได้ใช้พระราชบัญญัตินี้ไป ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเก็บเงินค่า
ราชการ ร.ศ. ๑๒๐ และพระราชบัญญัติเพิ่มเติมการเก็บเงินค่าราชการ
ศก ๑๒๐ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ศก ๑๒๓ แลพระราชบัญญัติเพิ่มเติม

การเก็บเงินค่าราชการศึก ๑๒๐ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๕๘ กับ บรรดา กฎเสนาบดี และ ข้อบังคับซึ่งได้เคยใช้ ในการเก็บเงินค่าราชการ การมาในมณฑล และ เมืองใดแต่เดิม เสียให้ ใช้ พระราชบัญญัติแทน

คำอธิบายคำสั่งกล่าวในพระราชบัญญัติ

มาตรา ๒ ในพระราชบัญญัติ

คำว่า "เสนาบดี" ให้พึงเข้าใจว่า เสนาบดีซึ่งได้บัญชาการ

สรรพากร

คำว่า "เทศาภิบาล" ให้พึงเข้าใจว่า สมุหเทศาหรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนครบาลจังหวัด หรือเจ้าสนามหลวง

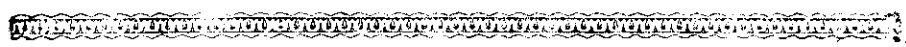
คำว่า "เจ้าพนักงาน" ให้พึงเข้าใจว่า บรรดาผู้ซึ่งมีหน้าที่กระทำการตามพระราชบัญญัติ

คำว่า "เงินรัชูปการ" ให้พึงเข้าใจว่า บรรดาเงินซึ่งบุคคลต้องถวายหลวง ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ

คำว่า "กฎเสนาบดี" ให้พึงเข้าใจว่า ข้อบังคับที่จะให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัติ ซึ่งเสนาบดีตั้งขึ้น โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้ แลได้ ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา

กำหนดอัตราเงินรัชูปการ

มาตรา ๓ อัตราเงินรัชูปการ ให้มีกำหนดเก็บอย่างสูงเพียง

คนหนึ่งปีละ ๖ บาท ส่วนอัตรเงินค่าราชการ ซึ่งได้กำหนดให้เก็บไว้ก่อนวันที่ได้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ถือประหนึ่งเหมือนว่าเป็นอันได้กำหนดไว้ โดยพระราชบัญญัตินี้ และให้เสนาคมีอายุที่จะก่อตราในท้องที่ใด เช่นว่าจะลดอัตรलगหรือจะเพิ่มอัตราขึ้นก็ได้ เมื่อได้ประกาศบอกกำหนดอัตรในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว แต่มิให้เกินคนหนึ่งปีละ ๖ บาท

กำหนดบุคคลซึ่งต้องถวายเงินรัชูปการ

มาตรา ๔ ตั้งแต่วันที่ได้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้บรรดาชายฉกรรจ์ซึ่งมีอายุ ๑๘ ปีจนถึง ๖๐ ปี รับผิดชอบการเสียเงินรัชูปการเว้นไว้แต่บุคคลบรรจ้พวกซึ่งจะได้กำหนดไว้ในมาตรา ๕ ต่อไป

แต่ชายฉกรรจ์ซึ่งต้องเสียเงินรัชูปการตามข้อความในมาตรานี้ ให้พึงเข้าใจว่า ความรับผิดชอบในการที่ต้องเสียเงินนั้นให้เริ่มแต่ พ.ศ. ที่ชายฉกรรจ์อายุได้ ๑๘ ปีบริบูรณ์เป็นต้นตลอดถึง พ.ศ. ที่ครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์

กำหนดบุคคลซึ่งยกเว้นไม่ต้องถวายเงินรัชูปการ

มาตรา ๕ ชายฉกรรจ์ ซึ่งให้ยกเว้นไม่ต้องเสียเงินรัชูปการนั้น คือ บุคคลในจ้พวกเหล่านี้

- ๑ ภิกษุ สามเณร บาทหลวง ครูสอนศาสนาอุทิศเดียน และผู้สอนศาสนาอิสลาม ส่วนผู้สอนศาสนาอิสลามนั้น ให้กำหนดในสุเหร่าแห่งหนึ่งไม่เกินกว่า ๓ คน

๒. ทหารบก ทหารเรือ ตำรวจจร ตำรวจพระนครบาล ที่
 ประจําการ และในระหว่างที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑ กองหนุนชั้น
 ที่ ๒ ประเภทที่ ๑ กองหนุนชั้นที่ ๓ ประเภทที่ ๑ หรือที่ได้รับราชการ
 ประจําการและกองหนุนตามที่กล่าวมาแล้ว ครบบริบูรณ์ตามกำหนด
 แล้วปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๑

การยกเว้นในข้อ ๒ ที่กล่าวข้างบนนี้ ไม่นับพวกข้าราชการชั้น
 นายที่มียศสัญญาบัตร หรือเทียบยศเสมอดังนายทหารสัญญาบัตรด้วย

๓. อภิบาล ผู้ใหญ่บ้าน สบวัด แพทย์ประจําตำบล

๔. คนพิการทพลาพาที่ไม่สามารถจะประกอบภาระหนึ่งซึ่งได้เอง

๕. คนพวกอื่น ๆ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้นโดย
 เฉพาะในที่แห่งใดแห่งหนึ่ง

กำหนดให้เสนบดีมีอำนาจในการตั้งเจ้พนักงาน

หรือเจ้บัญชีตรวจเงินรัฐชูปการ

มาตรา ๖ ให้เสนบดีมีอำนาจที่จะตั้งเจ้พนักงานตำแหน่งใด ๆ มี
 หน้าที่สำรวจเก็บ และตรวจสอบการสำรวจและการเก็บเงินรัฐชูปการ
 โดยเฉพาะตำแหน่งหรือท้องที่ หรือเพื่อประโยชน์อย่างใด และ
 ให้เสนบดีมีอำนาจที่จะกำหนดการให้เจ้บัญชีรับผิดชอบการสำรวจ
 ชะเนกกรวจ บรรดาซึ่งต้องเสียเงินรัฐชูปการในบริเวณบ้านของตนท้องที่
 ซึ่งเก็บสมควร ให้เสนบดีมีอำนาจที่จะมอบอำนาจตามข้อความใน
 มาตรา ให้แก่เทศาภิบาลกระทรวงได้

กำหนดหน้าที่เจ้าบ้านในการสำรวจเงินรัชชูปการ

มาตรา ๗ ในท้องที่ใด ซึ่งได้กำหนดให้เจ้าบ้านมีหน้าที่รับผิดชอบ การสำรวจชายฉกรรจ์ ซึ่งต้องเสียเงินรัชชูปการนั้น ให้เจ้าบ้านยื่น รายงานสำรวจต่อเจ้าพนักงานตามวันเวลาที่นายอำเภอจะได้อำนาจให้ และให้รับรองว่ารายงานสำรวจที่ยื่นนั้นเป็นการถูกต้อง ถ้าเจ้าบ้านผู้ใด ไม่กระทำตามข้อความในมาตรานี้โดยให้นายอำเภอมีอำนาจที่จะ เรียกตัวผู้นั้นมาสอบสวน ถ้าได้ความว่าผู้นั้นฝ่าฝืนจริง ก็ให้ม้อนาจ ที่จะปรับผู้นั้นครั้งหนึ่งเป็นจำนวนเงิน ๕ บาท

หน้าที่ชายฉกรรจ์ซึ่งต้องเสียเงินรัชชูปการ

มาตรา ๘ ให้บรรดาบุคคลที่ต้องเสียเงินรัชชูปการ หรือควรได้ รับความยกเว้นจากการเสียเงินรัชชูปการตามพระราชบัญญัตินี้ รับผิดชอบ รายงานตนต่อผู้มีหน้าที่กระทำการสำรวจในท้องที่ซึ่งตนตั้งภูมิลำเนา อยู่ หรือที่ได้ประกอบกิจการแห่งนั้นทุก ๆ ปี ตามเวลาที่ เทศาภิบาลได้ กำหนดไว้ เพื่อเจ้าพนักงานจะได้ส่งรายการสำรวจไว้ ในทะเบียนสำรวจ และผู้ที่จะต้องเสียเงินรัชชูปการต้องรับผิดชอบ การ เสียเงินรัชชูปการต่อเจ้าพนักงานสถานที่ และตามเวลาที่ เทศาภิบาล ได้ กำหนดไว้ด้วย ถ้าผู้ใด ๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบรายงานตนต่อเจ้า พนักงาน เพื่อขึ้นทะเบียนสำรวจฝ่าฝืนไม่กระทำตาม และไม่เสีย เงินรัชชูปการ ตามเวลาณสถานที่ซึ่งได้กำหนดไว้ ให้เสียแล้วนั้นกั

หรือผู้ใดซึ่งต้องรับผิดชอบตามที่ว่ามาแล้วในมาตรา ๙ ไปจากห้องที่
 อีเกอที่ตนตั้งภูมิลำเนาอยู่โดยยังไม่ได้เสียเงินรัชชูปการก็ดี ผู้นั้น
 ต้องเสียเงินอีกโสดหนึ่ง เท่าอัตราเงินรัชชูปการในท้องที่ซึ่งผู้นั้นได้
 ถูกเจ้าพนักงานบังคับให้เสีย เพื่อให้ได้เงินตามข้อความในมาตรา
 ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจ ที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อความแห่ง
 มาตรา ๑๑

ว่าด้วยการที่ชายฉกรรจ์จะไปต่งท้องที่
 ก่อนกำหนดเวลาสำรวจแลเก็บเงินรัชชูปการ

มาตรา ๘ ถ้าชายฉกรรจ์คนใด ซึ่งสมควรจะต้องเสียเงินรัชชูปการ
 ตามพระราชบัญญัตินี้ มีความประสงค์จะไปจากท้องที่อีเกอซึ่งตนตั้ง
 ภูมิลำเนา หรือที่ที่ได้ประกอบกระหาเลี้ยงชีพอยู่นั้นด้วยกิจการประการ
 ใด ๆ ก่อนวันสำรวจเก็บเงินรัชชูปการที่ได้กำหนดไว้ตามมาตรา ๘ ให้มา
 รายงานตนขึ้นทะเบียนสำรวจแลเก็บเงินรัชชูปการก่อนายอีเกอท้องที่นั้น

ว่าด้วยเงินรัชชูปการค้าง

มาตรา ๑๐ ถ้าผู้ใด ซึ่งสมควรจะต้องเสียเงินรัชชูปการ แต่ไม่ได้
 มาเสียตามวันกำหนด ซึ่งเทศบาลจะได้กำหนดไว้แล้ว หรือเงิน
 ค่าราชการค้างมาก่อนวันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้ หรืออ้างว่าได้เสีย
 แล้ว แต่มิได้มีใบเสร็จรับเงินของเจ้าพนักงานมาแสดงก็ดี ให้ถือว่า
 เงินพระราชทรัพย์หลวงยังคงค้างอยู่แก่ผู้นั้น ตามข้อความในพระราช
 บัญญัตินี้ ตมแต่วันนั้นต่อไป

อำนาจเจ้าพนักงานในการเร่งเก็บเงินรัชูปการที่ค้าง

มาตรา ๑๑ ถ้าผู้ใด ซึ่งสมควรจะต้องเสียเงินรัชูปการที่ หรือ ต้องเสียค่าปรับตามข้อความในพระราชบัญญัตินี้ก็ดี ไม่เสียเงินตาม กำหนดด้วยประการใด ๆ ให้นายอำเภอมีอำนาจที่จะยึดทรัพย์สินสมบัติของ ผู้ซึ่งเงินยังค้างขาดตลาด เพื่อให้ ได้เงินที่จะต้องเสีย และค่า ใช้จ่ายในการยึดทรัพย์ขายทอดตลาดด้วย แต่ในการขายทอดตลาด ทรัพย์สินสมบัติ ถ้าได้เงินมากกว่าจำนวนเงินซึ่งขาดกรวจเงินจะต้อง เสีย จำนวนเงินที่เกินนั้นให้คืนแก่เจ้าของรับไป ขาดกรวจราย ใดซึ่งมีเงินรัชูปการค้าง เมื่อนายอำเภอได้จัดการได้ส่วนแล้ว เห็น ว่าผู้นั้นไม่มีทรัพย์สินสมบัติอย่างใด ที่จะยึดขายทอดตลาดได้ก็ถือว่าเกิน ให้นายอำเภอมีอำนาจที่จะส่งให้เอาตัวผู้นั้นไปจำคุกเป็นเวลา ๓๐ วัน ในระหว่างเวลาที่ทำการได้ส่วนหรือทำงานโยธา ให้นายอำเภอมีอำนาจ ที่จะส่งให้ขังผู้นั้นไว้ในเรือนจำ หรือสถานที่แห่งหนึ่ง หังใดตามแต่ เทศภิบาลจะได้กำหนดไว้ การใช้งานโยธาเช่นนี้ ไม่จำกัดท้องที่ ๆ จะ ให้ทำงาน การยึดทรัพย์สินนั้นให้อนุโลมตามความในพระราชบัญญัติวิธี พิธีกรรมความแพ่ง รัตนโกสินทรศก ๒๒๗ มาตรา ๘๑-๘๒-๘๕ ๘๖-๘๘-๘๙-๙๐

มาตรา ๑๒ ถ้าผู้ใดได้เสียเงินรัชูปการ รับไปเสร็จไปแล้วก็ดี หรือได้รับไปยกเว้นคัมเงินรัชูปการไปแล้วก็ดี และไปเสร็จหรือไป ยกเว้นนั้นเป็นอันตราขายสูญหายไปด้วยความเลินเล่อของผู้ใด ๆ จะมาขอ

ใบแทน เมื่อเจ้าพนักงานได้พิสูจน์เห็นความสุจริตของผู้นั้นแล้ว ก็ให้ออกใบแทนเรียกเงินค่าธรรมเนียม นยณฉบับ ต่ละกิ่งอัตราเงินรัชูปกาในท้องที่ตำบลที่อยู่นั้น เงินไม้ตัดได้ถูกอันตราขายอันเป็นภัยนอกอำนาจเหตุวิสัยที่จะป้องกันได้ ก็ให้เรียกเก็บแทนฉบับละ ๒๕ สตางค์

ว่าด้วยการจ่ายส่วนลด

มาตรา ๓๓ ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะกำหนดการจ่ายเงินส่วนลดให้แก่เจ้าพนักงานผู้กระทำการสำรวจว่าจะให้เจ้าพนักงานจ้พวกใดใดขอตราอย่างใด แต่ไม่เกินกว่าอัตราร้อยละ ๕ ในจำนวนเงินที่เก็บได้

ให้เสนาบดีมีอำนาจตั้งกฎเสนาบดี

มาตรา ๓๔ ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะตั้งกฎเสนาบดี เพื่อจัดการให้ไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินั้น แลกฎเสนาบดีนั้นให้ถือเป็นส่วนหนึ่งในพระราชบัญญัติ

เสนาบดีรักษาราชบัญญัติ

มาตรา ๓๕ ให้เสนาบดี ซึ่งได้มีบัญชาการสรรพกรมไม้ที่รักษาการให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ

กำหนดการฟ้องเจ้าพนักงาน

ซึ่งกระทำการตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๓๖ เจ้าพนักงานไม้น้ำที่ทำการตามพระราชบัญญัตินี้ แม้

ได้กระทำการไปโดยสุจริตถูกต้องตามพระราชบัญญัติ แล กฎเสนาบดี
แล้ว ห้ามไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใดฟ้องร้องเจ้าพนักงานผู้นั้นได้ เว้นไว้แต่
จะได้รับอนุญาตจากเสนาบดีผู้บัญชาการสรรพากร

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑ เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

กฎเสนาบดี

กำหนดวิธีการสำรวจเก็บเงินรัชูปการ

พุทธศักราช ๒๕๖๒

ด้วยตามข้อความ ในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเก็บเงินรัชูปการ ซึ่งให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะตั้งกฎเสนาบดี เพื่อจัดการให้เป็นไปตามข้อความในพระราชบัญญัตินั้น แลกฎเสนาบดีที่ได้ตั้งขึ้น มอได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ ประกาศในหนังสือ ราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัติ บัคนเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติผู้บัญชาการสรรพากร รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ตั้งกฎเสนาบดีขึ้นสำหรับเจ้าพนักงานภูษิตี ตมิข้อความต่อไปน